

University of Groningen

Geloof en ongeloof in een Noord-Hollandse polder. Een religiografie van de Beemster Weiland, Ary

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1956

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Weiland, A. (1956). *Geloof en ongeloof in een Noord-Hollandse polder. Een religiografie van de Beemster*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

INLEIDING

De godsdienstsociologie staat heden ten dage in het middelpunt der belangstelling. Overal vraagt men naar sociologische onderzoeken in dienst van het kerkelijk leven. Zo verschenen de laatste jaren van Rooms-Katholieke zijde de dissertatie van A. van de Weyer "De religieuze praktijk in een Brabantse industriestad" 1955; die van M. Staverman "Buitenkerkelijkheid in Friesland" 1954 en van Protestantse zijde de belangrijke dissertatie van P. Smits "Kerk en Stad" 1952 verder die van Sj. Groenman "Staphorst" 1947 en van B. Oosten "Een Veenpolderbevolking" 1947. Speciaal over het platteland verscheen van E. W. Hofstee "Het Oldambt", dat echter al van 1937 dateert. Over de verhouding van stad en platteland en over het godsdienstig leven ten plattelande bestaat wel enige literatuur, doch voor zover mij bekend, is er nog geen religio-graphie verschenen van een plattelands-samenleving.

De volgende studie over de Beemster wil deze lacune aanvullen. Het is een echte detailstudie en als zodanig beperkt in betekenis. Toch meen ik, dat zij ook voor andere plattelandsgemeenten van belang kan zijn. Niet alleen omdat de Hervormde Kerk nog altijd een groot deel van haar leden op het platteland heeft wonen, maar ook omdat de hier aan de orde komende problemen in vele delen van het Hervormd-kerkelijke platte land te vinden zijn, en niet alleen in Noord-Holland.

De redenen, waarom voor deze detailstudie de Beemster gekozen werd, zijn de volgende. De Beemster behoort tot de weinige gemeenten in Nederland, waar de grenzen van de burgerlijke en de kerkelijke gemeente volledig samenvallen. Dit vergemakkelijkt het gebruik van statische gegevens in hoge mate. In de tweede plaats omdat het probleem van de urbanisering van het platteland, dat op vele plaatsen voorkomt, in de Beemster als zuiver agrarische gemeente nog in een beginstadium verkeert. De spanningen, die hierdoor worden opgeroepen, zijn echter reeds te vinden.

Doordat schrijver dezes enige tijd - zij het slechts een periode van $2\frac{1}{2}$ jaar - in de Beemster gestaan heeft als predikant, hoopt hij de levensstijl, de mentaliteit en de godsdienstigheid niet slechts van buiten af te hebben leren kennen, doch ook enigszins van binnen uit, hetgeen noodzakelijk is voor een goed verstaan.

In de ondertitel van dit geschrift wordt gesproken van een religio-graphie. Daarbij is speciaal gedacht aan de godsdienst van het Protestantse deel van de bevolking (ongeveer $\frac{2}{3}$). Religio-graphie, beschrijving van de religie, kan tweeledig gebeuren: beschrijving van de uiterlijke vormen, waarin het religieus leven zichtbaar wordt, en die van het innerlijk religieus leven der mensen, ongeacht tot welk kerkgenootschap zij behoren en zelfs of zij wel tot een kerk behoren. Beide vormen van beschrijving krijgen aandacht in dit geschrift. De Hervormde godsdienst neemt de grootste plaats in, omdat de Hervormde Kerk verreweg de grootste Protestantse Kerk is.

Het bleek nodig, dat sociografische gegevens verwerkt werden en een beeld van het maatschappelijk leven gegeven werd. Het his-

torisch overzicht heeft ten doel, tot een goed begrip van het huidig godsdienstig en geestelijk leven te komen. Naar volledigheid werd niet gestreefd; slechts datgene wat van belang geacht kon worden voor het begrijpen van de hedendaagse situatie werd vermeld.

Moge deze beschrijving in enig opzicht van dienst kunnen zijn aan de Hervormde Kerk, tot zegen van hen, die met haar zijn verbonden.